

# Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

## Självvärdering

<b>Lärosäte:</b> Malmö Högskola
<b>Forskarutbildningsämne:</b> Pedagogik
<b>Licentiatexamen:</b> Ja
<b>Doktorsexamen:</b> Ja

### Översikt – Forskarutbildning i pedagogik vid Malmö högskola

Forskarutbildningen i pedagogik är fakultetsgemensam, vilket innebär att doktorander och forskare är placerade på fakultetens sex olika institutioner. De flesta formella beslut om forskarutbildningen tas på fakultetsnivå. De sex prefekterna vid fakulteten har gemensamt ett övergripande beslutsansvar för inriktning och kvalitet av forskning och utbildning på forskarnivå i pedagogik, inklusive rekrytering, kompetensutveckling och expenser. Övriga fyra forskarutbildningsämnena vid fakulteten är placerade vid en institution med en prefekt som närmast beslutsansvarig.

Organisationsnivå	Beslutsordning					
<i>Högskolenivå</i>	Rektor beslutande Högskolestyrelsen Forskarutbildningsutskottet (ordf beslutar om högskolegemensamma kursplaner för forskarutbildningen t.ex. metodkurser och kurser i utbildningsvetenskap)					
<i>Fakultetsnivå LS</i>	Dekan beslutande (exv disputation, opponent, betygsnämnd, antagning, kursplaner) Fakultetsstyrelsen (beslutar om ASP) Vicedekan för forskarutbildning (beredande) Nämnden för forskning och forskarutbildning (beredande)					
<i>Institutionsnivå</i>	Sex prefekter beslutande för respektive institution (exv. personal, forskningsmedel, kompetensutveckling och forskningsmiljö) <i>Ämnesföreträdare pedagogik (beredande)</i> <i>Handledarkollegium pedagogik (beredande)</i>					
	<b>BUS</b>	<b>IDV</b>	<b>IS</b>	<b>KSM</b>	<b>NMS</b>	<b>SOL</b>
<i>Forskarutbildningsämne</i>	<i>Utbv-Pedagogik</i>	<i>Utbv-Pedagogik</i>	<i>Utbv-Pedagogik</i>	<i>Utbv-Pedagogik</i>	<i>Utbv-Pedagogik</i>	<i>Utbv-Pedagogik</i>
		Idrottsvetenskap Ämnesföreträdare Handledarkollegium	Utbv – historia och historiedidaktik Ämnesföreträdare Handledarkollegium	Utbv- Svenska med didaktisk inriktning Ämnesföreträdare Handledarkollegium	Utbv- Naturvetenskapernas och matematikens didaktik Ämnesföreträdare Handledarkollegium	

Figur1. Organisations- och beslutsnivåer.

Inledningsvis bedrevs forskarutbildning i pedagogik vid Lärarutbildningen i Malmö, i samverkan med Lunds universitet. Tabell 1 visar antal examina på forskarutbildningsnivå som utfärdats sedan 1985.

Tabell 1. Utfärdade examina på forskarutbildningsnivå vid Lärarutbildningen Malmö/Malmö högskola.

År	1985-2009		2010-2016	
	Lic	Dr	Lic	Dr
MAH (gm LU)	50	101	12	20
MAH	-	-	5	1

Ett stort antal av de examinerade har fortsatt sin akademiska karriär, antingen vid Malmö högskola eller vid andra lärosäten. Ett antal licentiater (24 av 37) har efter examination framgångsrikt antagits till fortsatt forskarutbildning till doktorexamen i konkurrens med andra sökanden. Andra tjänstgör som adjunkt i/eller utanför akademien.

Tabell 2. Statistik alumni - examinerade vid forskarutbildningen i pedagogik. \*avser endast lic.

Examen Mah	Dr 1985-2016 (n=128)		Lic* 1985-2016 (n=37)	
	Mah	Annat	Mah	Annat
<i>Lärosäte efter examen</i>				
*Antagen som doktorand (lic)	-	-	19	5
*Adjunkt (lic)	-	-	6	5
Lektor	28	10	-	-
Docent	2	4	-	-
Biträdande professor	1	2	-	-
Professor	6	8	-	-
Pensionär		63		-
Avliden		9		3

Vid tidpunkten för denna självvärderings skrivande finns vid Mah en grupp bestående av 36 personer som antingen disputerat i ämnet pedagogik eller antagits till forskarutbildning i pedagogik. Fördelningen av dessa framgår av Tabell 3. Ett mått på gruppens produktivitet är publiceringar, vars omfattning framgår av Tabell 4.

Tabell 3. Antal doktorander, lektorer, docenter, biträdande professorer och professorer i pedagogik/pedagogiskt arbete eller utbildningsvetenskap med inriktning pedagogik ht 2016.

Doktorand	Lektor	Docent	Biträdande professor	Professor
11	20	1	1	3

Tabell 4.Handledargruppens och forskningsmiljön RePESEs samlade antal publicerade artiklar i internationella tidskrifter med peer review förfarande 2012-2016.

År	Peer-review artiklar totalt	Web of Science
2012	32	8
2013	30	11
2014	38	20
2015	32	10
2016	35	4
Totalt	167	53

## Aspektområde: område, miljö och resurser

Aspekt: Forskarutbildningsämne

Bredd och djup

Forskarutbildningsämnet pedagogik vid Malmö högskola är ett brett forskningsfält som är nära knutet till lärarutbildningens verksamhet. Frågeställningar inbegriper utbildning, undervisning och lärande och hur dessa relaterar till och formas av de institutionella, ekonomiska, politiska, kulturella och sociala sammanhang i vilka de ingår. Den samhälleliga kontextens betydelse beaktas vid studiet av fostrans-, undervisnings- och bildningsprocesser i förskola, skola, högskola och vuxenutbildning, men även i icke-institutionaliserade kontexter. Kunskapsbildning och meningsskapande i vardagsliv och utbildning ses som relationella och sammanvävda processer med utgångspunkt i värdegrundsperspektiv som demokrati, mångfald och inkludering.

Pedagogikämnet vid Malmö högskola kännetecknas av forskning som är grundad på analys av dåtida, samtida och framtida antaganden. Målet är att generera resultat som bygger på beprövad erfarenhet, beforskade i kreativt nydanande och innovativa forskningsprojekt. Intentionen är att öppna för nya möjligheter att bedriva pedagogisk forskning i syfte att skjuta fram ämnets position som en viktig faktor för samhällsplanering av utbildning byggd på vetenskaplig grund. Den forskning som bedrivs utgörs i hög grad av professionsstudier, studier av pedagogisk verksamhet bland yngre barn, skolutveckling och specialpedagogik med demokratifrågor och förutsättningar för medborgerlig bildning i centrum. På senare tid har pedagogisk filosofi och forskning i högre utbildning utvecklats, i huvudsak inom fakultetens lärarprogram. Exempel på detta är studier av högskoleförlagd respektive verksamhetsförlagd utbildning av studenters lärande och lärarutbildares undervisning vid campus och virtuella lärmiljöer. Även forskningen inom området pedagogisk filosofi kännetecknas av sin förankring i praktisknära forskningsfrågor, t.ex. hur vi filosofiskt kan förstå lärarrollen, praktiska konsekvenser av teoretiska inspel och filosofiska perspektiv på didaktik.

Forskarutbildningsämnet är nära kopplat till forskningsplattformen RePESE [ri'pi:s]<sup>1</sup>, Research Platform for Education and Special Education (se s 10), i syfte att skapa såväl bredd som djup i forskningsinriktningen. Plattformen är flervetenskaplig och samlar mer än 60 doktorander och forskare i pedagogik (ungefär hälften av deltagarna) och andra discipliner med intresse för lärande och undervisning. Deltagarna organiserar sig i dynamiska forskargrupper med 5-7 deltagare i varje, som samlas kring arbete med mindre studier, artikelskrivande och ansökningar. Syftet med dessa grupper är att stimulera till djupgående arbete med tydligt avgränsade forskningsfrågor, som sedan lyfts till den gemensamma plattformen för kritisk granskning. Gruppernas konstellationer skiftar över tid beroende på vilka forskningsfrågor som är aktuella. Inom ramen för denna miljö finns öppna seminarier<sup>2</sup> som syftar till att kompetensutveckla handledare, visa bredden av forskningsfältet och stärka det akademiska samtalet om vad pedagogisk forskning är och kan vara. Dessa är öppna för alla intresserade. Vid forskarplattformens möten för deltagare i miljön lyfts frågor som i hög grad ryms inom de kompetensområden som är av betydelse för forskarutbildning och handledning av doktorander, t.ex. akademisk publicering, etiska riktlinjer, att skriva forskningsansökningar<sup>3</sup>.

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Det finns en stark praktikinriktad tradition inom forskarutbildningsämnet pedagogik vid Malmö högskola, som format och formar dess identitet. I spänningsfältet mellan akademins och verksamhetens krav planeras och genomförs forskningen och forskarutbildningen. Ämnet

<sup>1</sup> <http://www.mah.se/fakulteter-och-omraden/ls/Forskning-pa-Larande-och-samhalle/Utbildningsvetenskap-2/Pedagogik/>

<sup>2</sup> <https://www.mah.se/fakulteter-och-omraden/ls/Forskning-pa-Larande-och-samhalle/Intern-forskningsinformation/Pedagogik/>

<sup>3</sup> <https://www.mah.se/utb/ped>

växte fram som ett alternativ till den mer teoretiskt, filosofiskt och sociologiskt inriktade karaktären ämnet hade vid Lunds universitet. Redan 1962 inrättades en professur i praktisk pedagogik vid Lärarutbildningen i Malmö. Den praktikinära inriktningen märks även genom att de flesta forskare också är utbildade lärare som undervisar i fakultetens lärarprogram. Initialt kännetecknades ämnet av psykologiska, utvärderingsbetonade och utbildningsteknologiska riktningar. Den fas av praktikinriktning vi idag ser vid Malmö högskola har en annan karaktär än den ursprungliga, eftersom forskningens samhällsrelevans är framlyft och forskningsfrågorna hämtas i eller relateras till nutida eller förmodade framtida utmaningar i samhället, t.ex. lärares förmåga att möta lärsituationers variationsrikedom i syfte att skapa likvärdig utbildning oavsett kön, socioekonomisk, religiös, kulturell, språklig bakgrund eller funktionsnedsättning. Studier på mikronivå, t.ex. i klassrummet, relateras till studier på makronivå, t.ex. policystudier, för att skapa en djupare förståelse för de områden som beforskas. I RePESEs forskargrupper kan ett specifikt fenomen, eller specifika frågeställningar, studeras utifrån olika perspektiv och resultaten kan användas för att gemensamt bidra till en gemensam djupare förståelse av specifika fenomen. Projekten har ofta karaktären av att vara både grundforskning och tillämpad forskning.

Forskarutbildningsämnets position inom området

Utbildningen på forskarnivå i pedagogik är en del av området Utbildningsvetenskap vid Malmö högskola. Området Utbildningsvetenskap är en flervetenskaplig och praktikinära forskningsmiljö. Det delas in i tre delområden, vilka är sammanlänkade med varandra: utbildningssystemets organisation och professioner, ämnesinnehåll och ämnesdidaktik i olika utbildningar samt barns och ungdomars livsvillkor och identitetsskapande processer. Förändringar av ekonomisk, social, teknologisk, språklig och kulturell art påverkar delområdena. På så sätt ingår områdets forskning och forskarutbildning i ett mera övergripande samhällsförändringsperspektiv.

Vid Malmö högskola finns inom forskarutbildningsområdet Utbildningsvetenskap en tydlig inriktning mot forskning med relevans för lärarutbildningen, då forskarutbildningsområdet är placerat vid fakulteten för Lärande och samhälle, en av Sveriges största lärarutbildningsfakulteter. Det innebär att utbildningsvetenskap som ämnesområde ligger nära Lärarutbildningskommitténs ursprungliga definition av ämnet som praktikinära lärar- och skolforskning<sup>4</sup>. Detta nära släktskap mellan de olika forskarutbildningsämnena som utöver pedagogik ges inom ramen för området (historia och historiedidaktik, svenska med didaktisk inriktning samt naturvetenskapernas och matematikens didaktik) utgör därmed en grund för det utvecklade samarbete som finns mellan ämnena i fråga om kvalitetssäkring, kompetensförsörjning, kursgivning, handledarskap och seminarieverksamhet som redovisas nedan.

Relationen pedagogik och utbildningsvetenskap

Forskarutbildning i pedagogik har bedrivits vid Lärarutbildningen och sedermera Malmö högskola sedan 1970-talet, vilket innebär att pedagogikens inplacering i området Utbildningsvetenskap fört med sig pedagogikämnets långa traditioner som format områdets inriktning. Nationellt etablerades Utbildningsvetenskap initialt som ett ämne med nära koppling till lärarutbildningen, eftersom det sedan 60-talet funnits en växande kritik mot att forskningen inom pedagogikämnet i alltför hög grad vänt sig från praktiken och lärares frågor och behov<sup>5</sup>. Denna kritik kom även till uttryck vid Malmö högskola, trots dess initiala ambition att vara praktikinära, vilket innebar att pedagogikens hemvist vid en institution

<sup>4</sup> Sou. (1999). ATT LÄRA OCH LEDA. En lärarutbildning för samverkan och utveckling. <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/1999/05/sou-199963/>

<sup>5</sup> Holmberg, O. (2008). En berättelse om lärarutbildningen i Malmö. Malmö: Holmbergs i Malmö AB

upphörde. I stället placerades samtliga forskare och doktorander i pedagogik ut på sex institutioner för att berika de andra institutionernas forskning. Konsekvenserna av denna organisationsförändring ser vi idag (se Figur 1 samt s 7, Analys och åtgärder). Lärarutbildningsreformen 2008 lyfte fram pedagogikforskningens avstånd till lärares arbete och skolutveckling som problematisk<sup>6</sup>. En sådan tendens lyfts även fram i en rapport till Skolforskningsinstitutet<sup>7</sup>, som visar att den tolkande forskningsgenren är omfattande medan det finns begränsade inslag av forskningsresultat som svarar mot verksamhetens behov avseende forskning med relevans för lärarutbildning. Denna inriktning inom området har även präglat pedagogikämnet utveckling under senare år, med ett ökat fokus på praktiska forskning kopplat till ett samhällligt perspektiv.

Pedagogikens relationer till utbildningsvetenskap är komplexa. Något förenklat kan man säga att det disciplinära spänningsfältet i pedagogiken paradoxalt nog både är ett bredare och ett smalare ämne än utbildningsvetenskap. Pedagogiken är smalare, eftersom utbildningsvetenskap även innefattar sådan forskning som bedrivs om utbildningssammanhang inom andra vetenskaper. Ämnet är bredare, eftersom pedagogiken omfattar socialisation och lärande även utanför formella utbildningssammanhang. Vid Malmö högskola kommer detta till uttryck t.ex. i forskning om barns, ungdomars och vuxnas lärande i andra sammanhang än i utbildningssammanhang, omsorgsforskning och forskning om små barns utveckling och lärande. Förhållandet mellan vetenskapliga och praktiska kvalitetskriterier har varit och är alltjämt aktuellt inom pedagogikämnet<sup>8</sup>. Spänningsfältet mellan verksamhetens och akademins krav är närvarande i forskningen, och en av de utmaningar som ständigt diskuteras.

### **Aspektområde: område, miljö och resurser**

Aspekt: Personal

Sammantagen kompetens - handledare

Det finns idag tre professorer, en biträdande professor, en docent samt ytterligare två pågående befordringsärenden i ämnet, dvs totalt sju möjliga huvudhandledare (4 kvinnor och 3 män) till de 11 doktorander som för närvarande är antagna. Förutom denna handledarkapacitet finns ett stort antal möjliga bi-handledare i form av lektorer inom ämnet (20), vilket framgår av Tabell 3 (s 2), samt övriga bifogade tabeller. Ytterligare en grupp i form av möjliga bi- och expert-handledare inom närliggande ämnen, samt vid andra lärosäten t.ex. inom forskarskolor med extern finansiering, finns även i miljön. Vid handledarkollegiet ingår alla disputerade i pedagogik som påbörjat eller genomgått handledarutbildning, samtliga övriga handledare samt en doktorandrepresentant. Frågor som utformning av kursplaner i forskarutbildningen, individuella studieplaner, allmänna studieplanens utformning, handledarbyten etc. bereds i detta forum.

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling – handledare

Vid Malmö högskola ges en handledarutbildning via Centrum för akademiskt lärarskap en gång per år<sup>9</sup>. För att bli antagen till kursen krävs att minst en publicering av ett vetenskapligt arbete (eller antaget för publicering) efter avhandlingen samt minst ett års erfarenhet av handledning på avancerad nivå. Genomgången handledarutbildning är ett krav för att antas till docent vid Malmö högskola och därmed kunna verka som huvudhandledare för doktorander.

<sup>6</sup> Askling, B. (2006). Utbildningsvetenskap? ett vetenskapsområde tar form (Vetenskapsrådets rapportserie. 16: 2006).

<https://publikationer.vr.se/produkt/utbildningsvetenskap-ett-vetenskapsomrade-tar-form/>

<sup>7</sup> Wahlström, N., & Alving, D. (2015). Forskningsbaserad av lärarutbildningen: Delrapport från SKOLFORSK-projektet.

<sup>8</sup> Askling, B. (2006). Utbildningsvetenskap? ett vetenskapsområde tar form (Vetenskapsrådets rapportserie. 16: 2006).

<https://publikationer.vr.se/produkt/utbildningsvetenskap-ett-vetenskapsomrade-tar-form/>

<sup>9</sup> <http://www.mah.se/medarbetare/Din-anstallning/Kompetensutveckling/Akademiskt-lararskap/Handledarutbildning/>

Handledarutbildning vid andra lärosäten kan tillgodoräknas efter validering. Det långsiktiga arbetet med att säkra kompetensen inom forskarutbildningen sker på olika sätt. Nya handledares medverkan i handledarkollegiet är en sådan förberedelse för att handleda. Fakultetens samtliga prefekter ansvarar för att bidra till att rekrytera och därefter ge utrymme för lektorer i pedagogik att meritera sig till docent/professor. Inom forskningsplattformen RePESE erbjuds medarbetare systematiskt meriteringsseminarier, liknande ett frivilligt mentorssystem, där professorer vägleder och ger stöd för meritering. Åren 2011-2013 instiftades ett postdoktorprogram som finansierades av myndighetskapitalet (Dnr Mahr 20-2011/83). Femton tvååriga postdoktoranställningar inom flera olika discipliner utlystes till en kostnad av cirka 20 miljoner kronor och avsåg heltidsanställning med 75 % av arbetstiden vikt åt forskning. Resterande arbetstid ägnades åt undervisning som är relevant för forskningsdelen i anställningen. Av de fyra personer som tillhörde pedagogikgruppen arbetar två med underlag för docentbefordran och en är biträdande prefekt.

#### Handledarbyten

Handledare (huvudhandledare och bi-handledare) föreslås av handledarkollegiet (HK) i pedagogik vid eller i nära anslutning till antagningen och i diskussion med doktoranden. Ämnesföreträdare och prefekt möter doktoranden efter antagning och diskuterar bland annat handledarfrågan. Vid utseende av handledare ska doktorandens önskemål beaktas i möjligaste mån, enligt gällande riktlinjer. Doktoranden har rätt att efter skriftlig begäran, ställd till ämnesföreträdare, HK eller vicedekan, byta handledare. Vid problem av olika slag kan doktoranden även kontakta fakultetens doktorandkollegium. Motivering behöver inte anges. Dekan beslutar om ändring av såväl huvudhandledare som bihandledare efter beredning i HK. Handledarkollegiet samlar handledarna inom forskarutbildningsämnet och förbereder ärenden som rör forskarutbildningen, t.ex. handledarbyten. Vid handledarkollegiet ingår även en doktorandrepresentant.

#### Samhällsutveckling

Vid Malmö högskola finns ett antal forum för diskussion av samhällsutmaningar<sup>10, 11</sup>. Lärare och handledare har möjlighet att följa samhällsutvecklingen inom forskningsämnet genom samverkan med elever, lärare, skolledare och lärarstudenter. Eftersom de flesta verksamma forskarna också undervisar inom lärarprogrammen ingår att göra besök i utbildningsverksamheter t.ex. då studenterna har verksamhetsförlagd utbildning, vilket innebär en naturlig koppling till skolverksamhet. Vid Malmö högskola finns övningsskolor som är kopplade till lärarprogrammet, där lärare i kommunen bl.a. definierar forskningsbara frågor som kan initiera forskningsprojekt vid högskolan. Dessutom finns ett samverkansavtal med Malmö stad som innebär att två forskare i pedagogik på halvtid arbetar vid Centrum för Pedagogisk Inspiration vid Malmö stad i syfte att skapa gemensamma forskningsarenor<sup>12</sup>. Ett antal gemensamma arenor för personal i verksamhet inom och utanför högskolan, inom ramen för två Ifous-projekt, har också skapats<sup>13</sup>. Det gemensamma biblioteket är en annan resurs för forskare att följa samhällsutvecklingen genom tillgång till ett stort antal tidningar och tidskrifter av olika karaktär.

#### Kvalitetssäkring och uppföljning

<sup>10</sup> <https://www.mah.se/Nyheter/Tema-Flykt/>

<sup>11</sup> <http://www.mah.se/Samverkan/>

<sup>12</sup> <http://malmo.se/Kommun--politik/Sa-arbetar-vi-med.../Forskola-och-utbildning/Skolutveckling--Forskning.html>

<sup>13</sup> <http://www.mah.se/Forskning/Sok-pagaende-forskning/Flerstammig-undervisning-och-sambedomning-i-forskola/>

Vicedekan för fakulteten samlar samtliga doktoranden vid fakulteten till doktoranddagur vid ett par tillfällen per termin. Vid dessa tillfällen lyfts forskarutbildningsfrågor och uppföljning av forskarutbildningen i kvalitetssäkringsyfte. Om brister upptäcks vidtar vice dekan åtgärder. Vid behov kan extra resurser för kompletterande handledning tillsättas. Utvärderingar sker terminsvis. Doktorandkåren utvärderar också doktorandernas situation på högskolenivå. Genom doktorandernas individuella studieplaner regleras och synliggörs omfattningen av handledningen. Handledningsresursen omfattar 80 klt/år och heltidsdoktorand. Seminarieverksamheten regleras i den allmänna studieplanen. Vid doktorandseminarierna, som leds av ämnesföreträdare i pedagogik i samverkan med doktoranderna, kvalitetssäkras individuella handledningsinsatser genom att doktorandernas arbeten läggs fram och diskuteras av doktorander och andra handledarkompetenta forskare än de egna handledarna. Samtliga doktorander redogör kortfattat för sitt arbete vid varje seminarium, vilket sker en gång per månad. Ett till tre underlag för djupare diskussion och granskning läggs fram vid varje seminarium. Det kan t.ex. vara del av avhandling, artikel, analys, teoretiska övervägande etc. Vid dessa tillfällen diskuteras bl.a. kurser, analyser, artikelskrivande, konferenser, internationell samverkan. Om det upptäcks att doktorander har behov av extra stöd i handledningen, experthandledare eller har en icke-fungerande handledningssituation vidtas åtgärder i samverkan med doktoranden. I de fall det finns behov av förstärkt handledning sker återkoppling till berörd handledare, och i de fall doktorander har synpunkter på handledning kan doktoranderna vända sig till ämnesföreträdare inom ämnet eller vicedekan. Ytterligare ett sätt att säkerställa kvaliteten på handledningen riktas mot avhandlingsarbetet, där ett antal seminarier om doktorandernas arbete indirekt bidrar till att handledarens insatser stöds i en kollegial process som stärker kvaliteten, t.ex. genom medverkan av externa granskare. Huvudhandledaren är ansvarig för kontinuerlig uppföljning av doktorandernas individuella studieplan.

Kvalitetssäkringen av forskarutbildningskurserna sker dels genom utvärderingar (se s 17), dels genom att kurserna genomförs och examination sker i ett arbetslag bestående av lektorer, docenter och professorer som tillsammans med kursledaren tar ett gemensamt ansvar för undervisning och examination. Examinationerna i forskarutbildningskurserna i pedagogik innebär därför även en kvalitetssäkring och kompetensutveckling för lärarna genom att de tillsammans och kontinuerligt möter doktorandgruppen för att diskutera vad som kännetecknar pedagogisk forskning. Detta ständigt pågående akademiska samtal bidrar till ämnets utveckling.

#### Analys och åtgärder

Eftersom pedagogikämnet vid Malmö högskola inte har tillhörighet i *en* institution, utan finns vid samtliga institutioner, finns handledare, professorer, lektorer och doktorander i ämnet placerade vid samtliga av fakultetens institutioner. Att säkra såväl försörjning som kvalitet på handledning i forskarutbildningen i pedagogik är alla prefekters ansvar. Detta ser vi både som en styrka och svaghet. Risken finns att institutionerna prioriterar att rekrytera och kompetensutveckla personal inom de ämnen som utgör kärnverksamheten, t.ex. matematik, svenska och ämnesdidaktik i relation till ämnet. Styrkan är att pedagogiken är kopplad till olika ämnen och forskningsmiljöer, vilket berikar och fördjupar det flervetenskapliga arbetet. För att skapa en hemvist och kritiskt massa har en plattform för den pedagogiska forskningen, som ger doktoranderna och deras handledare en gemensam tillhörighet, skapats: RePESE<sup>14</sup>.

---

<sup>14</sup> <https://www.mah.se/utb/pec>

Här samlas lärarutbildare, studenter på avancerad nivå, doktorander och forskare inom ämnet på fakultetsnivå (se s 3).

#### Värdering och återkoppling

Ett sätt att värdera forskarutbildningens kvalitet är att följa upp doktorandernas fortsatta verksamhet efter examination. Tabell 2 (s 1) är en sammanfattning av en alumniundersökning, där det framgår att endast en person av de examinerade för närvarande inte har anställning, 24 av 33 examinerade på licentiat-nivå har antagits som doktorander och 22% av alla examinerade på doktorsnivå har befordrats till docent eller högre. De flesta har examinerats när forskarutbildningen hade en gemensam bas vid en institution och det är svårt att förutse på vilket sätt den avsaknad av gemensam institutionstillhörighet påverkar utvecklingen, samt hur och på vilket sätt RePESE kan utgöra en ny sammanhållande kritisk massa. Eftersom den vilar på frivilliga initiativ av medarbetarna att använda och samordna sin kompetensutvecklingstid är RePESE en konstruktion som behöver stöd i form av ekonomiska resurser och formell inplacering i organisationen om forskarutbildningsmiljön ska kunna permanentas. Det stöd som ges är 200 000 kr (varav OH ingår) till handledarkollegiet i pedagogik, som används för genomförandet av öppna seminarier vid fakulteten. Ett annat alternativ att trygga miljöns utveckling är att placera den vid en av institutionerna vid fakulteten för Lärande och samhälle.

### **Aspektområde: Område, miljö och resurser**

#### Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Malmö högskola blir den 1 januari 2018 universitet och en stor del av grunden till forskarutbildningen byggdes inom forskarutbildningsmiljön i pedagogik. Före 2010 bedrevs forskarutbildning i pedagogik vid Lärarhögskolan i Malmö respektive Malmö högskola i samverkan med Lunds universitet. Inom ramen för denna forskarutbildning har sedan 2010 totalt 20 doktorander examinerats för doktorsgrad, samt 12 licentiater (Tabell 1). Av Malmö högskolas totalt 314 identifierade alumner från forskarutbildningen står pedagogikämnet för 183 (58%). En uppföljning av dessa har genomförts (Tabell 2). Inom ramen för Malmö högskolas egen forskarutbildning har hittills 1 doktorand disputerat med doktorexamen samt 5 doktorander med licentiatexamen sedan 2010.

Forskarnas placering vid olika institutioner vid fakulteten (se ovan samt Figur 1) har vid interna kvalitetsgranskningar identifieras som en svaghet, men kan även ses som en styrka. Exempel på detta är utvecklingen av forskningsplattformen RePESE, handledarkollegiet med representanter från alla institutioner, doktorandseminarier etc. som är fakultetsövergripande och involverar forskare från andra ämnesdiscipliner. Samarbetet med forskarutbildningen vid Lunds universitet har fortsatt genom att vi ger kurser där såväl doktorander som lärare och forskare vid de båda lärosätena medverkar och gemensamt ansvarar för undervisning och examination inom kursens ram. Samarbete mellan forskare i ämnesdisciplinen pedagogik sker med de övriga lärosätena i Skåne (Lunds Universitet, Högskolan Kristianstad och Malmö högskola) genom vår årliga dialogkonferens *Pedagogisk forskning i Skåne*<sup>15</sup>.

Antalet handledare har minskat kraftigt sedan Malmö högskola erhöll examensrättigheten. Detta beror på uppnådd pensionsålder utan nyrekrytering, men också till viss del på grund av att fakulteten inrättat ytterligare fyra forskarutbildningsämnen. En annan orsak är att forskningstiden för professorer minskades från 50% till 20% efter ett beslut 2012.

<sup>15</sup> <http://www.soc.lu.se/article/konferens-om-pedagogisk-forskning>



Handledartillgången har nu stabiliserats då vi har ett rimligt antal handledare i relation till antal doktorander (Tabell 3). Det ändrade ekonomiska läget, och det faktum att Malmö högskola kommer att bli universitet 2018, innebär att professorers forskningstid föreslås höjas till 30%. För övriga gäller 20% forsknings/kompetensutvecklingstid.

Handledarnas kontaktnät utgör en grund för doktorandernas vidgade forskarutbildningsmiljö. I gruppen finns två forskare anställda på halvtid vid Malmö stad, Pedagogisk inspiration, som forskningsledare riktade mot förskola och skola. Miljön har deltagare som är involverade i nätverk som European Teacher Education Network (ETEN), World Association of Lesson Study (WALS), World Organization for Early Childhood Education (OMEPE), European Association for Research on Learning and Instruction (EARLI), European Science Education Research Association (ESERA) m.fl. Doktoranderna introduceras till dessa nätverk genom att presentera sina arbeten och delta vid konferenser och seminarier tillsammans med sina handledare.

Genom vår medverkan i nationella forskarskolor erbjuds doktoranderna en nationell utvidgad forskarutbildningsmiljö med forskare och handledare från andra lärosäten, samt möjligheter till kritisk granskning av avhandlingsarbetet såväl som ett vidgat kursutbud. Den forskarskola som vi för närvarande är involverade i är Forfa<sup>16</sup> där fyra doktorander med inriktning mot licentiatexamen är antagna vid Malmö högskola. Från 2010 har Malmö högskola varit ansvarigt lärosäte för tre nationella forskarskolor, vars licentiander varit inskriva i forskarutbildningen i pedagogik vilket förklarar den höga andelen licentiander i forskarutbildningen.

Vid lärosätet säkerställs kvaliteten i avhandlingarna bl.a. genom att doktorandernas texter läggs fram för granskning vid tre obligatoriska seminarier: 1. obligatoriskt planeringsseminarium (25%) där doktoranden presenterar sina utgångspunkter för sitt avhandlingsarbete/upsats. I sitt manus beskriver doktoranden det problemområde och kunskapsfält som avhandlingen ska ge kunskap om samt syfte och forskningsfrågor. Den tänkta teoretiska och metodologiska ansatsen presenteras samt en plan för studiens genomförande. Eventuella forskningsetiska problem bör anges; 2. mittseminarium (50 %) som anordnas i doktorandens primära forskningsmiljö med extern granskare och har i huvudsak ett formativt syfte, dvs seminariet ska utgöra ett stöttande inslag i en pågående forskningsprocess.; samt 3. hela avhandlingen/upsatsen diskuteras vid ett obligatoriskt slutseminarium (90%) då avhandlingen vara komplett i samtliga delar. Inför slutseminariet granskas manus av examinator som avger ett skriftligt utlåtande enligt anvisningar och tillstyrker/avråder att manus läggs fram. Extern granskare vid slutseminariet ska vara minst docent. Efter slutseminariet avger även extern granskare ett skriftligt utlåtande avseende avhandlingens vetenskapliga kvalitet inklusive rekommendationer för vad doktoranden bör vidareutveckla inför färdigställandet av avhandlingen. Dessa utlåtanden kommuniceras med doktorand och handledare. Därefter utses en läsargrupp som diskuterar avhandlingstexten i relation till innehållet i utlåtandena.

Doktorand antagen till licentiatexamen presenterar sina utgångspunkter för sin uppsats vid ett obligatoriskt planeringsseminarium (25%) och ett slutseminarium. I sitt första manus beskriver licentianden det problemområde och kunskapsfält som uppsatsen ska ge kunskap om samt syfte och forskningsfrågor. Den tänkta teoretiska och metodologiska ansatsen presenteras samt en plan för studiens genomförande. Eventuella forskningsetiska problem bör anges. Vid slutseminariet ska uppsatsen vara komplett i samtliga delar. Inför slutseminariet granskas manus av examinator som avger ett skriftligt utlåtande och godkänner/avråder att manus läggs fram. Extern granskare vid slutseminariet ska vara minst docent. Efter

---

<sup>16</sup> <https://www.mah.se/forskning/forfa>

slutseminariet avger även den externa/e granskaren ett skriftligt utlåtande avseende uppsatsens vetenskapliga kvalitet. Dessa utlåtanden kommuniceras med licentiand och handledare.

Forskarutbildningens flervetenskapliga forskningsmiljö RePESE

Forskningsutbildningsämnet pedagogik är knuten till forskningsplattformen Research on Education and Special Education, RePESE [ri'pi:s]<sup>17</sup>, som etablerades våren 2016 vid fakulteten Lärande och samhälle. Bildandet skedde genom de anställdas eget genuina intresse för utbildningsvetenskapliga utmaningar i ett föränderligt samhälle, samt behovet att skapa ett gemensamt forum för pedagoger p.g.a. skilda institutionstillhörigheter. Utvecklingen har skett i snabb takt trots att plattformen inledningsvis inte haft någon extra finansiering för uppbyggnaden utöver medel för seminarieverksamhet och medarbetarnas tid för kompetensutveckling. Plattformen utgör en grund för områdets forskarutbildningar vid fakulteten, men inkluderar även forskare från andra ämnen och externa forskare genom våra nätverk i forskarskolor. Det innebär att doktoranderna möter forskare från pedagogik, barndomsvetenskap, specialpedagogik, ämnesdidaktik, statsvetenskap, folkhälsovetenskap m.fl.

Ett stort antal av de medverkande forskarna är väletablerade nationellt och internationellt, vilket innebär att det redan finns väl uppbyggda strukturer som bidrar till att stödja doktorandernas möjligheter att etablera sig på den internationella forskararenan genom medförfattande av abstracts vid internationella konferenser etc. Forskningen har dessutom tydliga inslag av samverkan med samhället i övrigt, t.ex. genom forskning tillsammans med avnämare (personer ingående i olika verksamheter) och ett civilsamhälleligt engagemang. Forskningens fokus är bildning, utbildning och innovativa läroprocesser i syfte att ge nutida och framtida samhällsmedborgare förutsättningar och förmågor att möta och lösa samtida och framtida samhällsutmaningar. Det specifika kunskapsbidraget utgörs av resultat som kan tolkas, förstås och användas i syfte att bidra till samhällsutvecklingen genom att ge medborgarna de förutsättningar som krävs för framtiden. Den övergripande samhällsutmaning som fokuseras är utbildningens problematik att synliggöra och tillvarata *alla* barns, elevers och vuxenstuderandes potential till utveckling och lärande.

För att bidra till det akademiska samtalet och utveckla doktorandernas akademiska litteracitet utgör plattformen en stödstruktur för doktorandernas utbildning med forskare från olika discipliner som genom olika expertis och kunskaper berikar diskussionen utifrån olika perspektiv och på olika nivåer: 1) på strukturell nivå fokuseras utbildningarnas likvärdighet, genomströmning och skolsegregation, 2) på processnivå analyseras didaktiska/ämnesdidaktiska utmaningar, funktionsvariation, stödstrukturer, tekniska lösningar och dialogiska klassrum, och 3) på individnivå uppmärksammas individens förutsättningar att (i samspel) få utnyttja hela sin potential till lärande och utveckling.

RePESE erbjuder sedan starten våren 2016 doktoranderna en miljö med öppna högre seminarier, samt doktorand- och meriteringsseminarier minst en gång per månad. Det finns sju undergrupper för forskning som samlar deltagare med specifika intressen där fördjupade diskussioner av teoretiska och metodologiska perspektiv pågår, samt t.ex. intern peer-review av artikelmanus men även kritiska interna granskningar av avhandlingsmanus. De sju grupperna är; *Childhood and Education* (ChED), *Philosophical Studies of Education* (PSE), *Research on Adult and Higher Education* (RAHE), *Research on Diversity in Education and Society* (ReDES), *Research on Phenomenography, Variation Theory and Learning Study* (PEVALS), *Research on Subject Based Teaching and Learning* (SUBTL), och *Research on Values in Education and Democracy* (VED).

---

<sup>17</sup> <https://www.mah.se/utb/ped>

Ledarna för forskargrupperna roterar och utgör, tillsammans med ämnesföreträdare för pedagogik och specialpedagogik, forskarnätverkets ledningsgrupp. Vid regelbundna RePESE-möten för alla deltagare, diskuteras t.ex. etiska frågeställningar, publiceringsmöjligheter, inom och fler-vetenskapliga diskussioner mm. Forskningsgrupperna bidrar till att doktoranderna utvecklar såväl bredd som djup inom fältet, genom att skapa kunskaper om fler forskningsområde än det egna, samt fördjupning genom det avgränsade innehållsmässiga fokus som finns i forskargrupperna.

#### Doktorandgruppen (Tabell 1a UKÄ)

11 doktorander (9 kvinnor och 2 män) är för närvarande inskrivna på forskarutbildningen varav 6 mot doktorsexamen. Av dessa är 7 av 11 doktorander födda mellan 1955 och 1963 och 4 av 11 doktorander födda mellan 1975 och 1984. Doktorandernas anställningar finns vid Göteborgs universitet (3), University college Syd (1) samt övriga (7) vid Malmö högskola. Vi har 3 doktorander med annat ursprungsland än Sverige (Schweiz, Danmark och Brasilien). Samtliga doktorander har goda språkkunskaper i svenska och engelska. Antalet doktorander inskrivna i forskarutbildningen är relaterat till högskolans begränsade interna forskningsmedel. En utökning med två doktorander 2017, med placering i en internfinansierad forskarskola<sup>18</sup> har utlovats, samt ytterligare två doktorander 2018.

#### Handledargruppen (Tabell 2 UKÄ)

25 seniora forskare finns i handledargruppen bland disputerade i pedagogik, 12 kvinnor och 13 män. 17 av dessa är födda 1960 eller senare, vilket utgör en tämligen ung handledargrupp. De språkkunskaper som handledargruppen omfattar är svenska, engelska och danska. I handledargruppen är 10 huvudhandledare tillsvidareanställda vid Malmö högskola, övriga biträdande handledare finns vid andra lärosäten. En orsak till att så många av handledarna finns vid andra lärosäten är att de antingen behållit sitt handledarskap vid Malmö högskola, då de fått anställning vid annat lärosäte, eller är experthandledare. Endast en av doktoranderna har på grund av detta inte någon handledare med anställning vid Malmö högskola. I detta fall blir den kompletterande forskningsmiljön vid Malmö högskola extra betydelsefull för doktorandens progression. Forskningsledningen har i samråd med doktoranden bedömt att det var viktigare att behålla kontinuiteten i handledarskapet än att skifta huvudhandledare i ett sent skede av utbildningen. Två av handledarna har aktivt rekryterats internationellt för att bidra till forskningsmiljön. Externa bi-handledare förekommer, medan huvudhandledare finns vid Malmö högskola.

#### Organisation för kvalitetssäkring av forskarutbildning

I Figur 1 (s 2) beskrivs organisationen för ansvaret för forskarutbildningen. Ärenden bereds i handledarkollegiet av och föredras av ämnesföreträdare. Ärenden som syftar till att säkerställa forskarutbildningens kvalitet diskuteras kontinuerligt, t.ex. utformning av individuella studieplaner, allmän studieplan, kursplaner och utvärderingar, underlag inför examination såsom utseende av betygsnämnd och opponent etc. Underlag lämnas till vicedekan för forskarutbildningen och ämnesföreträdaren föredrar ärendet i Nämnden för forskning och forskarutbildning vid fakulteten.

Vid Malmö högskola finns tre högskolegemensamma beredningsorgan; Forskningsberedningen, Utbildningsberedningen och Samverkansberedningen. Dessa organ bereder ärenden inför beslut av rektor och högskolestyrelse. Verksamheten inom utbildning på forskarnivå sorterar under Forskningsberedningens<sup>19</sup> ansvarsområde. För att ytterligare förstärka arbetet med kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring i forskarutbildningen bildades

<sup>18</sup> <http://www.mah.se/Nyheter/Nyheter-2017/Hur-sker-larande-i-mangkulturella-miljoer/>

<sup>19</sup> <http://www.mah.se/medarbetare/For-ditt-arbete/Intern-forskningsinformation/Forskningsberedningen/Forskningsberedningen/>

2014 Forskarutbildningsutskottet<sup>20</sup> under Forskningsberedningen. Forskarutbildningsutskottet leds av Forskningsberedningens vice ordförande och består dessutom av de fem fakulteternas studierektorer för forskarutbildningen, två doktorandrepresentanter och en ledamot från Utbildningsberedningen. Vid Forskningsberedningens möten har utskottet en stående punkt i dagordningen. I Forskarutbildningsutskottets regi genomfördes 2014–2015 en intern utvärdering av Malmö högskolas alla forskarutbildningsämnen<sup>21</sup>. Malmö högskola har därutöver ett högskolegemensamt nätverk för forskarutbildningsadministratörer.

Rektor fattade 2016 beslut om övergripande riktlinjer för utbildning på forskarnivå<sup>22</sup>. Riktlinjerna är utgångspunkt för ett beslutat utvecklingsarbete rörande forskarutbildningsprocessen som under 2017 bland annat kommer att innebära en systematisk översyn av forskarutbildningens styrdokument för den högskolegemensamma nivån<sup>23</sup> samt en modernisering (digitalisering) av den högskolegemensamma hanteringen av individuella studieplaner. Utöver detta har rektor beslutat att det under 2017 ska fogas ett kvalitetsramverk för utbildning på forskarnivå till det kvalitetsramverk för utbildning på grundnivå och avancerad nivå som för närvarande implementeras. Som stöd till detta utvecklingsarbete har en ny anställning som forskningshandläggare med inriktning på forskarutbildning lysts ut vid Malmö högskolas gemensamma verksamhetsstöd. Handläggaren kommer som en del i arbetsuppgifterna att ge konsultativt stöd till fakulteternas studierektorer för forskarutbildning samt till enskilda doktorander i utbildningsfrågor.

#### Analys och åtgärder

Forskarutbildningen i pedagogik vid Malmö högskola har genomgått omfattande kvalitetsgranskning under de senaste åren. I ett första steg utvärderades verksamheten i samband med att högskolan 2010 ansökte om rättigheter att självständigt bedriva forskarutbildning i pedagogik inom området utbildningsvetenskap. Verksamheten uppfattades hålla sådan kvalitet att examensrättigheter erhöles. Som en uppföljning av detta genomfördes 2014 den ovan nämnda interna utvärderingen av högskolans forskarutbildningar<sup>24</sup>. Resultatet av denna utvärdering visar, vad gäller forskarutbildningen i pedagogik, framförallt på behovet av ett utökat samarbete kring exempelvis seminarier, kursgivning, doktorandaktiviteter internt inom utbildningsvetenskap, för att uppnå en tillräckligt stor doktorandmiljö. Vidare påpekades också riskerna med ett minskat antal doktorander och att en stor andel av de befintliga doktoranderna, vid den tidpunkten, endast gick mot licentiatexamen och/eller bedrev sina forskarstudier på deltid. Vad gäller tillgången på handledare uppmärksammades problem med att handledare vid pensionsavgångar ej ersattes av nyrekrytering och frånvaro av en systematisk plan för behållande av nyckelkompetenser inom forskarutbildningen.

Kvalitetsarbete de senaste åren har lett till en samordning av kursgivning av metodkurser och fakultetsgemensamma seminarier. Utöver inrättandet av nya obligatoriska kurser inom ramen för forskarutbildningsämnet pedagogik har också etablerandet av forskningsmiljön RePESE inneburit en tydlig förstärkning av samarbete och

<sup>20</sup> <http://www.mah.se/medarbetare/For-ditt-arbete/Intern-forskningsinformation/Forskningsberedningen/Forskningsberedningen/Forskarutbildningsutskottet/>

<sup>21</sup> Se: <http://www.mah.se/Forskning/Utvardning-pa-forskarniva/Utvardning-av-forskarutbildningen-vid-Malmo-hogskola/>

<sup>22</sup> <http://www.mah.se/Forskning/Utvardning-pa-forskarniva/Policy/>

<sup>23</sup> Antagningsordning: [http://www.mah.se/PageFiles/968/Antagningsordning\\_2010\\_v3.pdf](http://www.mah.se/PageFiles/968/Antagningsordning_2010_v3.pdf); examensordning: <http://www.mah.se/upload/Forskning/ForskningUFS/Examensordning%20och%20f%20c3%b6rteckning%20c3%b6ver%20examina.pdf>; lokalt regelverk: [http://www.mah.se/upload/Forskning/ForskningUFS/Lokalt%20regelverk\\_%20HF%20kap%206%20och%207.pdf](http://www.mah.se/upload/Forskning/ForskningUFS/Lokalt%20regelverk_%20HF%20kap%206%20och%207.pdf); regler för stipendiefinansiering:

<http://www.mah.se/upload/Forskning/ForskningUFS/Riktlinjer%20f%20c3%b6r%20stipendiefinansiering%20av%20studier%20p%20c3%a5%20forskarniv%20c3%a5.pdf> och riktlinjer för förlängning av utbildningstid:

<http://www.mah.se/upload/Forskning/ForskningUFS/Riktlinjer%20f%20c3%b6r%20f%20c3%b6rl%20c3%a4ngning%20-.pdf> samt rutiner för inrättande och avveckling av ämne på forskarnivå:

<http://www.mah.se/PageFiles/973/Inr%20c3%a4ttande%20av%20c3%a4mne%20p%20c3%a5%20forskarniv%20c3%a5.pdf>

<sup>24</sup> [http://www.mah.se/upload/Forskning/ForskningUFS/Utv%20C3%A4rdering\\_rapport\\_LS.pdf](http://www.mah.se/upload/Forskning/ForskningUFS/Utv%20C3%A4rdering_rapport_LS.pdf)

seminarietillfällen såväl inom pedagogikämnet, som området utbildningsvetenskap i stort. Även om forskningstiden för professorer är tänkt att ökas från 20% till 30% när högskolan blir universitet kvarstår dock utmaningar för att säkerställa handledarnas möjligheter att forska aktivt.

#### Värdering och återkoppling

Malmö högskola har systematiskt och kontinuerligt arbetat med att kvalitetssäkra forskarutbildningsmiljön genom interna utvärderingar. Ett led i detta arbete är intern hearing med interna och extern granskare som anlitas även i arbetet med denna självvärdering. Det finns ett stort intresse för forskarna att engagera sig i forskning och forskarutbildning, vilket uppbygganden av forskningsplattformen RePESE visar. I många fall är det tillgången på ekonomiska medel eller utlysningar om medel som får forskare att tillfälligt engagera sig i ett gemensamt arbete, men i detta fall är det enbart genuint intresse som har drivit utvecklingen. Miljön behöver etableras vid fakulteten för att bli en stabil grund för doktoranderna. Externa forskningsmedel (exv. Anne Harju – Skolforskningsinstitutet) och antalet publikationer (Tabell 4, s 2) visar att det är en aktiv forskningsmiljö. Forskare och doktorander arbetar numera systematiskt med att publicera sig internationellt och har internationella nätverk, men det finns svagheter i internationaliseringsarbetet. Information på web och i kursplaner är inte tillgänglig på svenska och engelska och det finns ett begränsat kursutbud av engelska kurser. För att kunna utveckla det internationella samarbetet krävs att både forskarutbildning och forskning kan göras tillgängligt för internationella doktorander och forskare från andra länder. Ett arbete som innebär översyn av hemsidorna har initierats.

#### **Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat**

Utbildning med doktorsexamen som mål omfattar en kursdel om 75 hp (37,5 hp obligatoriska) och en avhandlingsdel om 165 hp. Utbildning med licentiatexamen har en kursdel om 37,5 hp (30 hp obligatoriska) och en licentiatuppsatsdel om 82,5 hp. De valbara kurserna i området Utbildningsvetenskap ges fakultetgemensamt<sup>25</sup> men även högskolegemensamt genom Akademiskt lärarskap<sup>26</sup>. Exempel på kurser är Academic writing and publishing, Communicating research, Theory of Science, Research Ethics, Trajectories in contemporary gender research. Centrum för akademiskt lärarskap arrangerar kontinuerligt högskolegemensamma forskarutbildningskurser vars främsta uppgift är att bistå doktoranden i uppfyllandet av de generiska målen i den nationella examensordningen<sup>27</sup>. Malmö högskolas bibliotek erbjuder som en del i sin publiceringsservice doktorander olika former av stöd, såsom kring vetenskaplig publicering, registrering av publikationer i Malmö högskolas öppna digitala arkiv och med frågor om open access, upphovsrätt, bibliometri samt inför tryckning av doktorsavhandlingar<sup>28</sup>. Biblioteket anordnar även seminarier för doktorander där olika aspekter av publicering behandlas<sup>29</sup>.

Obligatoriska kurser 37,5 hp doktorsexamen

Pedagogisk forskning I 7,5 hp (Kursnamn: Perspektiv i pedagogisk forskning)

Pedagogisk forskning II 7,5 hp (Kursnamn: Perspektiv på lärande i pedagogisk forskning)

Vetenskapsteori , 7,5 p (Kursnamn: Vetenskapsteori för området utbildningsvetenskap)

Metod 15 hp (Kursnamn: Kvantitativa metoder 7,5 hp, Kvalitativa metoder 7,5 hp)

<sup>25</sup> <http://www.mah.se/fakulteter-och-omraden/Is/Forskning-pa-Larande-och-samhalle/Utbildning-pa-forskarniva/Utbildningsvetenskap/>

<sup>26</sup> <http://www.mah.se/medarbetare/Din-anstallning/Kompetensutveckling/Akademiskt-lararskap/Utbildning-pa-forskarniva/>

<sup>27</sup> <http://www.mah.se/medarbetare/Din-anstallning/Kompetensutveckling/Akademiskt-lararskap/Utbildning-pa-forskarniva/>

<sup>28</sup> <http://www.mah.se/Bibliotek/Publicering/Publiceringsservice/Publiceringsservice---doktorand/>

<sup>29</sup> <http://mah.se/english/Library/Teaching-Information-Literacy/Support-for-doctoral-students/>

## Aspekt: Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

I de tre följande delarna beskrivs utbildningens stöd för doktoranderna att uppnå examensmålen vid forskarutbildningen i pedagogik vid Malmö högskola<sup>30</sup>.

### *Beskrivning av det stöd som ges för att uppnå examensmålen*

#### Avhandlingsarbete

I avhandlingen skall doktoranden placera sitt avhandlingsämne i relation till ett vidare kunskapsfält, presentera det specifika forskningsområdet samt redogöra för avhandlingens specificerade kunskapsbidrag till detta. Att doktoranden uppnått examensmålen säkerställs genom disputationen där doktoranden försvarar sitt arbete offentligt genom prövning av en i forskningsämnet specialiserad opponent och bedöms av en på vetenskapliga meriter utsedd betygsnämnd<sup>31</sup>. För att uppnå examensmålen<sup>32</sup> och garantera kvalitet i avhandlingen ges olika former av utbildning och stöd till doktoranden. Nedan beskrivs hur kurser, avhandlingsseminarier och nationella och internationella forskningsaktiviteter utgör detta stöd till doktoranden. De stöd som ges i handledning, individuella studieplaner och annan seminarieverksamhet redogörs för på sidan 7: Kvalitetssäkring och uppföljning.

#### Forskarutbildningens kurser

Doktoranden examineras på följande obligatoriska kurser som behandlar det pedagogiska och utbildningsvetenskapliga kunskapsfältet: ”Perspektiv på lärande i pedagogisk forskning (7,5 hp)<sup>33</sup>”, ”Perspektiv i pedagogisk forskning (7,5 hp)<sup>34</sup>” och ”Vetenskapsteori för området utbildningsvetenskap (7,5 hp)<sup>35</sup>”. De båda förstnämnda kurserna är nyinrättade: Perspektiv på lärande gavs för första gången vt 2016 och Perspektiv i pedagogisk forskning startade ht 2016 i samarbete med Lunds universitet och är i skrivande stund pågående. I kursen Perspektiv på lärande deltog 5 doktorander, samtliga från Malmö högskola medan kursen Perspektiv i pedagogisk forskning har samlat 8 deltagare varav en deltagare från Stockholms universitet och en deltagare från Lunds universitet. I dessa båda kurser får doktoranderna genom litteratur, seminarier och examination möjlighet att analysera skiftande perspektiv på lärande och hur olika perspektiv och teorier används i pedagogisk forskning. I den tredje kursen läggs ett vetenskapsteoretiskt perspektiv på området Utbildningsvetenskap. Syftet är att doktoranderna ska tillägna sig breda kunskaper om såväl det pedagogiska som utbildningsvetenskapliga forskningsfältet. För att uppnå godkänt betyg ska doktoranderna visa kunskap om och förståelse för likheter och skillnader i olika perspektiv samt hur det kommer till uttryck i forskning, såväl nationellt som internationellt. Exempelvis är lärandemålet avseende kunskap och förståelse för kursen Perspektiv på lärande i pedagogisk forskning att doktoranden kan analysera och jämföra centrala frågor, teorier och begrepp som är framträdande i *olika* lärandeperspektiv samt kunna placera dessa i ett vetenskapsteoretiskt sammanhang.

De båda kurser som har perspektiv på pedagogisk forskning och lärande i fokus har ett upplägg som stöder en progression i doktorandernas kunskap om det pedagogiska forskningsfältet. Deltagarna får skriva för- och eftertexter där de ger uttryck för sin förståelse av kurslitteraturen inför varje seminarium i kurserna. Texterna läggs på kursens hemsida vilket gör dem tillgängliga för alla deltagande lärare och doktorander. Förtexterna diskuteras i seminarierna och synliggör doktorandernas förståelse av den litteratur de har läst inför

<sup>30</sup> <http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Dokument/Pedagogik-ASP.pdf>

<sup>31</sup> Kompetenskrav för opponent och betygsnämnd framgår av den allmänna studieplanen, se not 9 ovan.

<sup>32</sup> <http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Dokument/Pedagogik-ASP.pdf>

<sup>33</sup> <http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Forskarutbildningskurser/Perspektiv%20p%C3%A5%20l%C3%A4rande%20i%20pedagogisk%20forskning.pdf>

<sup>34</sup> <http://www.mah.se/PageFiles/73539/kursplan%20Perspektiv%20i%20pedagogisk%20forskning.pdf>

<sup>35</sup> <http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Forskarutbildningskurser/Kursplan%20Vetenskapsteori.pdf>

seminarierna medan eftertexterna är doktorandernas reflektioner över vad seminarierna har tillfört deras kunskande och förståelse. Doktoranderna examineras genom individuella skriftliga paper vars innehåll dessutom presenteras och diskuteras i öppna seminarier med deltagande från fakultetens forskare. Detta sker i syfte att ytterligare säkerställa att doktorandernas kunskap och förståelse grundas i ett bredare samtal om pedagogiken som ett samhällsrelevant forskningsområde och dess relation till bredare utbildningsvetenskapliga perspektiv. En tredje kurs: Pedagogiska relationer och profession i mångfaldens förskola, är riktad mot förskolans profession och har getts inom ramen för den nationella forskarskolan Forfa<sup>36</sup>.

Som stöd för att uppnå examensmålet att visa allmän förtrogenhet med vetenskaplig metodik finns två obligatoriska metodkurser: kvalitativa metoder (7,5 hp)<sup>37</sup> och kvantitativa metoder (7,5 hp)<sup>38</sup>. Kurserna syftar till att ge breda ingångar till sina respektive fält och omfattar såväl empiriska som analytiska metoder. Båda kurserna har ett prövande fokus och syftar till att doktoranderna utvecklar sin kunskap och förståelse för olika metodologiska perspektiv genom konkret tillämpning. Exempelvis ska doktoranden visa, enligt lärandemålen för kursen Kvalitativa metoder, sin metodiska kunskap genom att resonera om olika kvalitativa metoder, deras tillämpning på konkreta undersökningar och vilka konsekvenser metodval kan få för undersökningens och analysens resultat. Examinationerna i kursen är konstruerade på så sätt att doktoranden ska visa kunskap och förståelse genom att såväl tillämpa olika metoder på givna undersökningsmaterial som att kritisk granska och diskutera metodval i redan publicerade texter. I kursen Kvantitativa metoder testas vidare doktorandens kunskap och förståelse genom tentamen som genomförs vid dator där doktoranden visar kunskap och förståelse för statistiska dataprogram, hur valda analysförfaranden kan motiveras samt hur den statistiska outputen som programmen ger skall tolkas och förstås. Kursernas upplägg och examination innebär att doktoranderna får använda metodologiska perspektiv utöver det som är aktuellt i den egna avhandlingen. Doktoranden erbjuds utöver dessa kurser också att delta i högskoleövergripande forskarutbildningskurser i metod (där också perspektiv på mixade metoder ingår) tillsammans med doktorander från andra forskarutbildningsämnen och områden<sup>39</sup>.

#### Forskarutbildningens seminarieverksamhet

Forskarutbildningen har en omfattande seminarieverksamhet som syftar till att stödja doktorandernas kunskapsutveckling i enlighet med examensmålen (se s 10). Utöver kurser utgör de obligatoriska avhandlingsseminarierna ett centralt inlag för säkerställande av såväl progression som systematisk uppföljning av doktorandens måluppfyllelse inom aspektområdet (se s 9). Vid samtliga seminarier finns utsedda diskutanter med specialkompetens i avhandlingsområdet för att stödja utvecklingen av doktorandernas förmågor och färdigheter. Vid planeringsseminariet (25%) lägger doktoranden fram en plan för sitt avhandlingsarbete med en beskrivning av problemområde, syfte, forskningsfrågor och genomförande/metoder. Vid mittseminariet (50%) redogör doktoranden för hur avhandlingsplanen har omsatts och vid slutseminariet (90%) får doktoranden möjlighet att få stöd i det avslutande arbetet inför disputationen. Alla obligatoriska seminarier följs upp av handledare och ämnesföreträdare och i diskussion med doktoranden görs en handlingsplan för att garantera progression och ta tillvara de synpunkter som kommit fram. Seminarierna är ett stöd till doktoranden att inom givna tidsramar färdigställa sin avhandling (se s 9).

<sup>36</sup> <https://www.mah.se/forskning/forfa>

<sup>37</sup> <http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Forskarutbildningskurser/Kvalitativa%20metoder.pdf>

<sup>38</sup> <http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Forskarutbildningskurser/Kvantitativa%20metoder.pdf>

<sup>39</sup> <http://www.mah.se/medarbetare/Din-anstallning/Kompetensutveckling/Akademiskt-lararskap/Utbildning-pa-forskarniva/>

Nationella och internationella forskningsaktiviteter

Doktoranden ges inom ramen för forskarutbildningen möjlighet att delta i internationella konferenser för att utveckla såväl sina kunskaper om pedagogik som ett internationellt forskningsfält och fördjupa sin specialistkompetens i det egna forskningsområdet och de därtill hörande metodologiska perspektiv som kan vara aktuella. Deltagande i internationella konferenser dokumenteras också kontinuerligt i den individuella studieplanen. För att möjliggöra deltagande i internationella konferenser avsätts ograduerade medel (50 000 kr för hela studietiden per doktorand). Utöver internationella konferenser erbjuds doktoranderna tillträde till nationella och internationella nätverk och kontakter inom vilka ges ytterligare möjlighet för doktoranderna att utveckla kunskap och förståelse i såväl bred som specialiserad bemärkelse.

### **Analys av de stöd som ges för att uppnå examensmålen - Kurser**

De nya åtgärder som gjorts under 2015-2016 för att ge ökat stöd till doktoranderna att uppnå examensmålen är:

- Två nyinrättade kurser inom det pedagogiska forskningsfältet
- Revidering av den allmänna studieplanen för att bättre säkerställa examensmålen. Ett obligatoriskt mittseminarium (50%) infördes.

De båda nyinrättade kurserna om det pedagogiska kunskapsfältet som nämns ovan tillkom utifrån en diskussion bland lärare i handledarkollegiet initierad utifrån doktorandernas önskemål. Den tidigare kursen Pedagogikens kärna bedömdes inte ge tillräckliga breda kunskaper och systematisk förståelse av pedagogikens kunskapsområde. Det behövdes två kurser, en med inriktning mot lärandeteorier och en mot de dominerande perspektiv som finns i pedagogisk forskning. De olika perspektiv som tas upp i kurserna och hur dessa perspektiv är relaterade till varandra förväntas bredda doktorandernas kunskaper inom det pedagogiska fältet. Med de nya kurserna prövades också ett upplägg av processkrivande före och efter de seminarier som ingår i kurserna med syfte att synliggöra deltagarnas progression och fördjupning av kunskaperna om det pedagogiska fältet.

Utvärderingarna (4 st) efter den första kursen (Kursen Perspektiv i pedagogisk forskning är pågående och det finns ännu inga utvärderingar) gav ett mycket högt eller högt betyg för kursens innehåll, examination och arbetsformer. Två av kommentarer från deltagarna visar dock att kursens upplägg inte får ses alltför statiskt och att kurserna bör utvecklas i nära dialog med doktoranderna.

“The initial idea of writing för- and eftertexts was good and I could definitely see the benefit of writing these texts for my own purpose. However, I believe without a close connection between the förtexs and the actual seminar, the motivation to take notes and then convert them into an academic text that is understandable for other people was rather low. Nothing to add! The course has given me a lot of interesting and important thoughts. Thank you!”

Det har varit en väldigt givande kurs som jag önskar att jag fått möjlighet att läsa tidigare under forskarutbildningen. Kursen har varit krävande sett till omfång av kurslitteratur och till uppgifter. (...) Ett förslag är att då också ersätta några av för- och eftertexterna med närläsning av delar av kurslitteraturen.

Trots det metodologiska kursutbudet så finner vi att doktoranderna i sina avhandlingar mestadels använder kvalitativa forskningsansatser, framför allt är det etnografiska studier som dominerar.

Avhandlingsseminarier



I den föregående ASPn var endast två avhandlingsseminarier obligatoriska. Önskemål från doktorander fanns att det skulle finnas ett mittseminarium för att säkerställa kvaliteten och man ansåg att det var viktigt för att veta hur man låg till i processen med avhandlingsskrivandet. 2016 förändrades därför ASP:en så att även ett 50% mittseminarium blev obligatoriskt.

### **Värdering, nya åtgärder och uppföljning för att ge doktorander stöd att uppnå examensmålen**

De åtgärder som gjorts, genom att etablera nya kurser inom pedagogikens kunskapsfält, bedömer vi som ett viktigt stöd för doktoranderna att uppnå examensmålen bredt kunnande och en systematisk förståelse av pedagogik som forskningsområde. Utvärderingarna av den avslutade kursen Perspektiv på lärande ger vid handen att doktoranderna själva finner att innehållet är relevant för forskarutbildningen och för deras avhandlingsarbete. Den andra kursen är pågående. Åtgärderna kommer att följas upp genom att:

- Kurserna utvärderas av såväl doktoranderna som de deltagande lärarna. Kursansvarig ansvarar för detta.
- Sammantagen utvärdering görs av kursansvarig och ämnesföreträdare. Utvärderingen presenteras förHandledarkollegiet och Nämnden för forskning och forskarutbildning.

Vi kan se att kunskapen och förståelsen för kvalitativa metodansatser är oftast utvecklad bland doktoranderna, medan vi ser att det finns en svagare förankring avseende kvantitativa och mixade metodansatser när det gäller såväl kunnande som progression. Att stärka dessa inslag i såväl i avhandlingsarbeten som i kurser ser vi som viktiga åtgärder framöver.

- Ämnesföreträdaren kommer i Nämnden för forskning och forskarutbildning att lägga fram förslag om att kvantitativa och mixade metodansatser ska breddas och fördjupas i kursutbudet.
- Handledarkollegiet kommer att under 2017 – 2018 initiera till seminarier som specifikt tar upp kvantitativa och mixade ansatser.
- Handledare får till uppgift att diskutera med sina doktorander om deras metodiska kunskaper med specifik betoning på att möjligheten att bredda metodval.

Genom att göra 50% seminariet obligatoriskt stärker vi doktorandens möjlighet att klara av forskarutbildningen inom tidsramen. Åtgärden syftar också till att öka graden av kritisk granskning och kvaliteten i avhandlingsarbetet. Åtgärden kommer att följas upp och utvärderas genom att:

- Ämnesföreträdaren utvärderar den reviderade kursplanen tillsammans med doktorandrepresentant. Utvärderingen behandlas i handledarkollegiet och rapporteras till Nämnden för forskning och forskarutbildning.

### **Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat**

Aspekt: Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

#### **Beskrivning av de stöd som ges för att uppnå examensmålen**

Avhandlingsarbete

I avhandlingen skall doktoranden visa de färdigheter och förmågor som anges i examensmålen. Disputationsakten är som nämnts tidigare, ett sådant tillfälle som säkerställer förmågan (se Måluppfyllelse: kunskap och förståelse). Nedan beskrivs hur kurser, seminarier samt nationella och internationella forskningsaktiviteter utgör detta stöd till doktoranden.

Doktoranderna i forskarskolorna har som uppdrag att väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen samt samhällets utveckling, genom att i sina avhandlingsarbeten vara praktiktäna och utifrån sin examen stödja den vetenskapliga utvecklingen i förskola/skola.

## Kurser

De båda obligatoriska kurserna ”Perspektiv i pedagogisk forskning”<sup>40</sup> (lärandemålet förmåga att analysera, jämföra och diskutera de perspektiv i pedagogisk forskning som kursen omfattar utifrån deras vetenskapsteoretiska grunder och tillämpning) och ”Perspektiv på lärande i pedagogisk forskning”<sup>41</sup> (lärandemålet förmåga att kritiskt argumentera för och värdera hur det egna avhandlingsprojektet relaterar till olika lärandeperspektiv samt placera in projektet i relation till andra perspektiv) ger grund för att utveckla doktorandernas förmåga och färdighet att bedriva forskning.

I de båda kurserna, samt i kursen ”Pedagogiska relationer och profession i mångfaldens förskola”, får doktoranderna möjlighet att visa att de har färdigheter och förmågor i enlighet med examensmålen genom de formativa och summativa inslag som kursen innehåller. Vid examinationstillfället försvarar doktoranden sitt eget examinationspaper och opponerar på andras vid ett öppet seminarium. Syftet är att utveckla doktorandernas förmåga att göra självständig kritisk granskning och bedömning av andra frågeställningar samt förmåga att diskutera forskningsperspektiv med andra doktorander och seniora forskare.

Förutom dessa kurser erbjuds kurser som är direkt relaterade till att utveckla doktorandens förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning. Metodkursen Kvalitativa metoder<sup>42</sup> syftar till att utveckla doktorandens förmåga att tillämpa och granska olika metodval för att utveckla kreativitet och självständighet gällande egna metodologiska avvägningar. I kursen Kvantitativa metoder<sup>43</sup> ligger betoningen på metodernas tillämpning och färdighet. Kursen syftar till att utveckla doktorandens förmåga att sortera och strukturera omfattande statistiska material samt att arbeta med metoder under beaktande av relevanta vetenskapliga och forskningsetiska perspektiv.

Malmö högskola erbjuder flera högskolegemensamma kurser för att uppfylla de nationella examensmålen om färdigheter och förmågor. Speciellt bör nämnas Academic writing and publishing<sup>44</sup> och Communicating research<sup>45</sup> som syftar till att stärka doktorandernas förmåga att i nationella och internationella sammanhang muntligt och skriftligt presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället. I dessa båda kurser ges doktoranderna möjlighet att utveckla sina förmågor att presentera forskningsresultat vid konferenser och i internationella tidskrifter. Kurserna ges växelvis på svenska och engelska.

## Forskarutbildningens seminarieverksamhet

Forskarutbildningen har en omfattande seminarieverksamhet som syftar till att stödja doktorandernas förmågor och färdigheter i enlighet med examensmålen (se s 10).

Doktoranderna ska aktivt delta i dessa seminarier, vilket regleras i ASP, och ges möjlighet att lägga fram egna texter under hela sin utbildningstid. De får också i uppgift att granska och värdera andras texter. Seniora forskare deltar alltid vid seminarieverksamheten för att ge återkoppling och utveckla doktorandernas förmåga till självständig kritisk granskning. De tre obligatoriska avhandlingsseminarier som beskrivits i föregående aspekt ger stöd till doktorandernas förmåga och färdigheter i enlighet med examensmålen.

## Nationella och internationella forskningsaktiviteter

---

<sup>40</sup><http://www.mah.se/PageFiles/73539/kursplan%20Perspektiv%20i%20pedagogisk%20forskning.pdf>

<sup>41</sup><http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Forskarutbildningskurser/Perspektiv%20på%20lärande%20i%20pedagogisk%20forskning.pdf>

<sup>42</sup><http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Forskarutbildningskurser/Kvalitativa%20metoder.pdf>

<sup>43</sup><http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Forskarutbildningskurser/Kvantitativa%20metoder.pdf>

<sup>44</sup>[http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Forskarutbildningskurser/AKL/Kursplan%20-%20Academic%20writing%20and%20publishing\\_kursplan%20engelsk%20version.pdf](http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Forskarutbildningskurser/AKL/Kursplan%20-%20Academic%20writing%20and%20publishing_kursplan%20engelsk%20version.pdf)

<sup>45</sup><http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Forskarutbildningskurser/AKL/Forskningskommunikation%20eng.pdf>

Forskarutbildningen ger stöd till doktorandernas deltagande i såväl nationella som internationella konferenser och nätverk på flera olika sätt. Förutom strukturellt stöd i form av ograduade medel erbjuds doktoranderna att diskutera sina konferenspaper vid doktorandseminarier. Handledare uppmuntrar sina doktorander att delta i nätverk och andra internationella aktiviteter. Nedanstående tabell visar doktorandernas nationella och internationella aktivitet i nätverk och konferenser, uppdelade efter dr och lic examen. Siffrorna är hämtade från ISP.

Tabell 5. Deltagande vid konferenser och i nätverk.

Examen	Internationella konferenser och nätverk	Nationella konferenser och nätverk
Dr (n=6)	14	26
Lic (n=5)	6 (varav 4 juni 2017)	5

Genom att skriva artiklar med peer-review får doktoranderna kvalificerad nationell och internationell återkoppling på sin förmåga att självständigt och med vetenskaplig noggrannhet formulera frågeställningar och med adekvata metoder bedriva forskning. Tabellen nedan beskriver hur många artiklar som accepterats/publicerats för närvarande, fler är planlagda.

Tabell 6. Publiceringar.

Examen	Internationella artiklar	Nationella artiklar
Dr (n=6)	2	-
Lic (n=5)	2	-

Analys av de stöd som ges för att uppnå examensmålen

Att forskarutbildningen i pedagogik har gett tillräckligt stöd för doktoranderna att utveckla färdigheter och förmågor i avhandlingsarbetet så att de blir klara inom tidsramen visar de höga siffrorna för genomströmning (se Tabell 1). Under måluppfyllelse för kunskapsutveckling redogjordes för de åtgärder som genomförts i forskarutbildningens kurser och hur dessa åtgärder ska följas upp. Dessa åtgärder är relaterade till att ge stöd åt doktorandernas förmågor och färdigheter i enlighet med examensmålen. I det följande kommer doktorandernas nationella och internationella forskningsaktiviteter att analyseras.

Tabellerna 5 visar att doktoranderna deltar i internationella och nationella sammanhang vid konferenser och i nätverk. De flesta doktoranderna skriver monografier på svenska, och de som valt sammanläggningsavhandling har inte kommit så långt i utbildningen att artiklar publicerats (Tabell 7).

Tabell 7. Typ av avhandling och kvarvarande forskarutbildningstid.

Examen	Monografi	Sammanläggning	Mindre än två års studier
Dr (n=6)	4	2	2
Lic (n=5)	2	3	4

För att stödja doktorandernas förmågor och färdigheter att delta i internationella och nationella sammanhang har forskarutbildningen under de två senaste åren genomfört en rad åtgärder:

- Fyra av doktorandseminarierna har under perioden ägnats åt internationell publicering. Peer-review granskning har gått igenom och exempel på såväl artiklar som granskares kommentarer har redovisats och diskuterats. Journals i Web of science och Norska listan har gått igenom, liksom olika impact-faktorer. Doktorander har presenterat egna artiklar för diskussion om förbättringar.

- Deltagande i internationella och nationella nätverk och konferenser har följts upp i doktorandernas individuella studieplaner och granskats av handledare och ämnesföreträdare.

Ett exempel på internationella forskningsaktiviteter är att den nationella forskarskolan Forfa (i vilken forskarutbildningen i Malmö har fyra doktorander mot licentiatexamen) som förlägger ett internat i anslutning till den internationella OMEP-konferensen i Kroatien 2017.

Doktoranderna lägger fram individuella papers och anordnar eget symposium i ett internationellt forskningssammanhang och får dessutom tillgång till ett stort internationellt nätverk av forskare inom Early Education. Som förberedelse till sina presentationer har doktoranderna fått möjlighet att öva sina färdigheter och utveckla förmågan att presentera sin egen forskning på eget internat och med särskilt stöd av specialist i retorik.

Värdering av de stöd som ges för att uppnå examensmålen

Av ovanstående beskrivning och analys framgår att doktoranderna i pedagogik har tillgång till flera olika forskare och miljöer som kan ge stöd åt att utveckla deras förmågor och färdigheter. Under de senaste åren har detta stöd stärkts på flera sätt: genom de nya kurser som inrättats (se föregående aspekt), tillgången till en utökad forskningsmiljö inom RePESE och de tematiska grupper som doktoranderna ges möjlighet att delta i, samt revideringen av ASP och införandet av ytterligare ett obligatoriskt avhandlingsseminarium (se föregående aspekt). Utmaningar som kan identifieras är att få av doktoranderna publiceras sig i internationella sammanhang. Detta kan till viss del förklaras av att majoriteten av inskrivna doktorander skriver monografier och att de har mindre än två års forskarstudier bakom. Antalet doktorander antagna för dr examen är lågt i relation till antalet licentiander. För att ge doktoranderna ökat stöd för internationell publicering kommer följande åtgärder att förstärkas:

- Seminarier och workshops om artikelskrivande i internationella tidskrifter. Ansvarig: Ämnesföreträdaren
- Större resurser för språkgranskning av konferenspapers och artiklar kommer att sökas vid respektive institution. Ansvarig: artikelförfattaren
- Handledare får till uppgift att involvera sina doktorander i internationella nätverk och internationella samarbetspartners. Ansvarig: ämnesföreträdaren och handledare

### **Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat**

Aspekt: Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Avhandlingsarbete

I avhandlingsarbetet ska doktoranden få stöd att utveckla intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Genom de öppna seminarierna (25 %, 50 %, 90 %) granskas och diskuteras den intellektuella självständigheten och förmågan att göra forskningsetiska bedömningar. Vid disputationen prövas avhandlingen genom att forskarstuderande visar intellektuell självständighet genom att kritiskt och välgrundat motivera och diskutera avhandlingens innehåll samt tillämpning i en pedagogisk verksamhet och för vidare forskning (se s 9).

Kurser

I de tidigare måluppfyllelserna har de båda kurserna om pedagogikens forskningsfält redovisats. I båda kurserna finns moment av att utveckla doktorandens värderingsförmåga. Doktoranden ska ”kritiskt argumentera för och värdera val av lärandeperspektiv i relation till

det egna avhandlingsprojektet” samt ”utifrån egna frågeställningar och problemval utforska och positionera dessa i förhållande till perspektiv i pedagogisk forskning”.

I de båda metodkurserna som ges inom det Utbildningsvetenskapliga området<sup>46, 47</sup> betonas att doktoranden ska utveckla sin kreativitet och självständighet samt beakta relevanta vetenskapliga och forskningsetiska perspektiv. Genom lärandeaktiviteter, där doktoranden får pröva och reflektera över olika metoder, utvecklas doktorandens självständighet, värderingsförmåga och förhållningssätt genom kritiska diskussioner av det egna metodvalet utifrån den fördjupade kunskapen.

I kursen ”Research Ethics and Responsible Conduct in Research”<sup>48</sup> behandlas forskningsetik där doktoranden tränas i vetenskaplig redlighet och att göra forskningsetiska bedömningar. Ett av lärandemålen är särskilt inriktat mot att säkerställa doktorandens självständighet - “intellectual independence and scientific integrity, as well as insight into the responsibility for his/her research and for its publication and dissemination.” Examination sker både skriftligt och muntligt genom att doktoranden presenterar och diskuterar sina texter vid examinerande seminarier.

#### Seminarieverksamhet

Under seminarieverksamheten, som på flera sätt är mötesplatsen i forskarutbildningen i syfte att stödja doktorandens värderingsförmåga och förhållningssätt, ges kontinuerligt konstruktiv kritik av handledare och seminariedeltagare på det egna forskningsprojektet. Vid dessa ges flera tillfällen till att göra forskningsetiska bedömningar genom att självständigt formulera kritik och värdera val av vetenskapliga teoretiska och metodologiska perspektiv. Specifika seminarietillfällen har ägnats åt forskningsetiska riktlinjer genom att den regionala forskningsetiska nämnden har inbjudits. Den fördjupade insikten om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används utvecklar doktoranden även tillsammans med seniora forskare i forskningsmiljön RePESE, där forskning med hög samhällsrelevans är prioriterad.

#### Nationella och internationella forskningsaktiviteter

Se måluppfyllelse förmågor och färdigheter för beskrivning, analys och värdering av de nationella och internationella aktiviteterna.

#### Analys och värdering av de stöd som ges för att uppnå examensmålen

Förutom de åtgärder och uppföljningar som beskrivs under övriga aspekter av måluppfyllelse, som också syftar till att öka doktorandernas självständighet, vill vi särskilt framhålla att de etiska riktlinjerna för forskning om och med människor kommer att skärpas. För att öka doktorandernas och handledarnas kunskaper om de etiska riktlinjerna kommer följande åtgärder att göras:

- Handledarkollegiet ska särskilt diskutera och sprida information till handledarna om skärpningen av de etiska riktlinjerna. Ansvarig: Ämnesföreträdaren.
- Samtliga doktorander uppmanas att gå kursen Research Ethics and Responsible Conduct in Research. Ansvarig: Ämnesföreträdaren och NFF

### **Arbetslivets perspektiv**

#### Utbildningens användbarhet och förberedelse för arbetslivet

<sup>46</sup><http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Forskarutbildningskurser/Kvalitativa%20metoder.pdf>

<sup>47</sup><http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Forskarutbildningskurser/Kvantitativa%20metoder.pdf>

<sup>48</sup> <http://mah.se/medarbetare/Din-anstallning/Kompetensutveckling/Akademiskt-lararskap/Utbildning-pa-forskarniva/Research-Ethics-and-Responsible-Conduct-in-Research-4hp/>

Eftersom pedagogikämnet forskning kännetecknas av hög samhällsrelevans och praktisknärlighet blir doktorandernas arbeten av relevans för den verksamhet som beforskas. Med en sådan utgångspunkt finns det tydlig koppling till arbetslivet inte bara genom en fortsatt karriär vid lärosätet, utan också som ett bidrag till utbildningsverksamhet i annan regi. Inte minst är detta tydligt uttalat i de licforskarskolor för lärare som syftar till att kompetenshöja verksamma lärare för att utveckla undervisning på vetenskaplig grund i för-, grund- och gymnasieskolan. Samtidigt strävar vi efter att förbereda och stimulera doktoranden till internationella vistelser vid andra lärosäten under forskarutbildningstiden för att möjliggöra en framtida tjänstgöring utanför Sverige. Det finns dock behov av stöd för doktorandernas utlandsvistelser under utbildningstiden, ännu saknas rutiner för att säkra de ekonomiska förutsättningarna. Det innebär att huruvida doktoranden ska lyckas tillbringa en del av sin forskarutbildning vid lärosäte utanför Sverige är helt avhängigt om doktoranden själv kan söka externa medel för att finansiera en längre utlandsvistelse, t.ex. en termin. Ett led i att bidra till doktorandens anställningsbarhet som lektor är att samtliga doktorander erbjuds institutionstjänstgöring under sin forskarutbildning. Licentiander i licforskarskolor tjänstgör dock oftast hos sin huvudarbetsgivare 50% , dvs. den tid de inte deltar i forskarutbildningen.

#### Analys och åtgärder

Under 2016 genomfördes en enkätundersökning av disputerade alumner vilken för närvarande är under sammanställning och analys. Under 2013 och 2014 arrangerade Malmö högskola tillsammans med Doktorandkåren Malmö en pilot för mentorskapsprogram för nuvarande doktorander och doktorandalumner men formerna för ett permanent program bedömdes inte vara mogna ännu. Ett första alumnmöte hölls i samband med Malmö högskolas årshögtid 2015. Nästföljande sammankomster arrangerades våren 2016 respektive hösten 2016. Vid det senare tillfället arrangerades en lunch i samband med årshögtiden, där bland annat en av pristagarna för Malmö högskolas pris för årets avhandling presenterade sin forskning. Alumnverksamheten planeras fortsätta med sammankomster två gånger om året. Alumnträffarna, som hittills har dragit ungefär 30 deltagare, ger högskolan information om alumnerns erfarenheter av forskarutbildningen, karriärval och vad som kan förbättras innan och efter forskarexamen samt ger alumnerna tillfälle att träffa andra disputerade. Det finns planer på att systematiskt följa upp alumnernas karriärvägar, till exempel postdoktoranställningar vid andra lärosäten samt att från och med 2018 ska ha tydliggjort karriärvägar för forskare och lärare vid Malmö universitet samt även införa mer systematisk karriärplanering inom ramen för utbildning på forskarnivå.

#### Värdering och återkoppling

Forskarutbildningen i pedagogik är framgångsrik vad det gäller fortsatt karriär och arbete för de examinerade, vilket framkommit i Tabell 2. Totalt har 165 av de personer som tagit en forskarexamen i pedagogik från Malmö högskola undersökts. Av de som disputerat (72 personer) är 6 professorer vid Mah och 8 professorer vid andra lärosäten. Ytterligare 1 är biträdande professor vid HKR och 1 är ass professor vid KAU. Totalt har 17 personer professor eller biträdande professor (22%). 2 är docenter vid Mah och 4 st är docenter vid annat lärosäte. 28 är universitetslektor vid Mah och 10 är universitetslektor vid annat lärosäte. 1 är kvalitetskoordinator för Mah. Vid andra lärosäte är 1 Akademichef, 1 är vice rektor vid HKr, 1 är prefekt, 2 arbetar inom kommun samt 4 har utvandrat. 3 personer har vi inte lyckats nå.

#### **Doktoranders perspektiv**

Huvudansvarig för text inom denna aspekt har varit en doktorandrepresentant och texten har bearbetats i doktorandseminariet samt handledarkollegiet i pedagogik.

Doctoral representation on various levels of Malmö university

Malmö's Doctoral Student Union (DSU)<sup>49</sup> was created 2012 and is an important collaborator concerning Malmö högskola's research education. The motive for the formation of the DSU was the PhD candidates' requirement to systematically influence their educational situation and thereby contribute to the further development of the doctoral education. The DSU has from the beginning received financial support from Malmö university and has representatives in various university wide institutions concerning research questions, such as meetings with the vice-chancellor, the board of directors (högskolestyrelsen), the doctoral education committee (forskarutbildningsutskottet) and the central research board (forskningsberedningen). On a faculty level, there exists a doctoral collegium where questions concerning different aspects of PhD work and education are discussed. There is a close collaboration between doctoral collegium chairpersons and the DSU. In addition, PhD candidates have a representative in the faculty board (fakultetsstyrelsen) and in the board of research (forskningsnämnden). Doctoral representatives are also welcomed in every institution's supervisor collegium (handledarkollegiet) and the institution's council (institutionsråd). The doctoral students' opinions are also collected via anonymous surveys distributed on a central level. The last evaluation was conducted 2016 and is currently being analyzed. In addition, there are possibilities to gather viewpoints by alumni (see Arbetslivets perspektiv).

#### Courses

During the construction of a new course, PhD candidates in pedagogy at Malmö högskola have the possibility to read the syllabus and give feedback about it. At the end of courses, PhD candidates are asked to give another oral or written response about the course. Many courses have been reconstructed and improved during the last few years and the PhD's feedback is therefore very appreciated and integrated to further develop the doctoral education in pedagogy at Malmö university. The two courses in pedagogy have been revised in line with the comments from the doctoral students, as well as which courses are mandatory. In consideration of the increasing number of international students and the goal of international contacts of all PhD candidates at Malmö university, it is desirable to have more courses in English. Not only would this provide a great possibility to practice the use of academic English, but also allow foreign PhD candidates to come to Malmö university. Apart from the courses within the field of pedagogy, there are more generic courses held by the university<sup>50</sup>, courses held by the library<sup>51</sup> and the possibility to participate in individual reading courses in order to fulfill the examination objectives.

#### Thesis

Doctoral students at Malmö högskola can independently choose their research problems and formulate their research questions. Consequently, the PhDs themselves can also choose fitting theories and methods. In cases where the assigned supervisors cannot provide the necessary support, the addition or exchange of a supervisor is recommended and supported. Doctoral candidates have the right to request such a change in supervision<sup>52</sup>.

In addition to supervising meetings, open seminars and PhD candidate seminars (see below), a 25%, 50% and 90% seminar help to evaluate the progression of each dissertation. In many cases of these specific seminars, it is possible to be evaluated by an external debater. In terms of a continuous monitoring of the doctoral education in pedagogy at Malmö university, we

---

<sup>49</sup> <http://www.doktorandkaren.se/>

<sup>50</sup> <http://www.mah.se/medarbetare/Din-anstallning/Kompetensutveckling/Akademiskt-lararskap/Utbildning-pa-forskarniva/>

<sup>51</sup> <http://www.mah.se/Bibliotek/Bibliotekets-undervisning/Doktorandstod/>

<sup>52</sup> <http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/LS/Forskning/Dokument/Studiehandbok%20version%201%2025.pdf>

benefit from the low number of PhD candidates and the close cooperation with professors. However, a digital version of the individual study plan (ISP<sup>53</sup>) would help to better keep track of one's education. Courses, seminars or presentations could directly be put into the system and the PhD candidates and their supervisors could continuously document the progression, instead of only once a year, usually before the ISP has to be handed in. In addition, the current pdf-version of the ISP is difficult to complete and revise due to technical malfunctions. It is also desirable that a new ISP is centrally saved at the university. The responsibility for such an important document could therefore be shifted from single persons to the university. An important part of the ISP is career planning. Supervisors usually hand out purposeful advice, introduce their PhD candidates to a fitting research environment and support the construction of a network, which is supposed to be beneficial as a post-doc.

### Seminars

PhD candidates in pedagogy at Malmö university have the great possibility to partake in numerous seminars. Some of the seminars are together with senior researchers and usually organized within RePESE (see page 9). Moreover, PhD candidate seminars let the doctoral students present article drafts and other texts to fellow students and senior researchers. The tradition of reading these texts critically in advance in order to constructively give feedback during the seminar provides a helpful environment. PhD candidates are responsible to suggest themes and fields of interest, e.g. texts or national and international debaters for the different seminar types. In any case, senior researchers who also participate in the discussions and share their experience and knowledge lead the seminars. The attendance at seminars varies quite a bit between 5 and 50 participants. The high number of half time licentiate doctoral students is often regarded as a challenge because they usually are less involved in the research environment due to their double work focus. However, their employment outside academia positively influences discussions within the research area of pedagogy at Malmö university. The many seminars build a common ground for all doctoral students.

### University duty

PhD candidates in pedagogy at Malmö university are offered teaching and supervising opportunities up to 20% of a fulltime position. By working with students and fellow teachers, doctoral candidates can on the one hand influence the current courses and on the other hand receive an insightful preview of the time after their education. Furthermore, the gained experiences will eventually be useful for a later employment. The time spent teaching or engaging in the doctoral student union is reimbursed as a prolongation of the employment. Moreover, a 50'000 SEK budget per PhD candidate helps to cover travel and hotel costs during national and international conferences and research schools. This monetary back bag is regarded as a vital element in the qualitative development of doctoral education.

### Work environment

Most of the PhD candidates in our field sit in the same room together with other researchers, which fosters the integration into the research environment. Many of the PhD candidates work at tables that are adjustable in height and well-lit to provide a physically healthy environment. Moreover, doctoral students receive the same amount of health care (friskvård) as other employees. In addition to the general break room, it would be desirable to have access to a lounge area, which is shared by PhD candidate of different fields in order to increase cross-disciplinary exchange of ideas and work. As PhD candidates are not only employees but also students at Malmö university, they have access to various support centers, such as

---

<sup>53</sup> [http://www.mah.se/upload/Forskning/ForskningUFS/MAH\\_IndividuellStudieplan\\_170109.pdf](http://www.mah.se/upload/Forskning/ForskningUFS/MAH_IndividuellStudieplan_170109.pdf)



Studenthälsan<sup>54</sup> or Sök- och skrivhjälp<sup>55</sup>. Even Karriärservice<sup>56</sup> is available for doctoral students in order to successfully start work after the PhD education. During 2017, a new position<sup>57</sup> at Malmö university will be established with the aim of helping PhD candidates with their specific physiological and psychological challenges at work. This position is the result of the efforts by the doctoral student union.

### Jämställdhetsperspektiv

Malmö högskola är utbildningsanordnare som arbetsgivare i förhållande till doktoranderna. Enligt diskrimineringslagen ska högskolan arbeta aktivt med aktiva åtgärder och förebygga och förhindra diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder i relation till doktoranderna både i arbetslivet och i utbildningen. Dessutom ska högskolan verka för att studenter upplever hinder för lika rättigheter och möjligheter. I de aktiva åtgärder som högskolan ska vidta inkluderas även jämställdhetsperspektiv, genusfrågor och maktförhållanden mellan kvinnor och män. Fakulteten för lärande och samhälle har initierat ett arbete med att ta fram en likabehandlingsplan, en policy för ärendehantering vid diskriminering och en modell för aktiva åtgärdsarbete. I det arbetet är doktorandrepresentanter delaktiga. Åtgärderna riktar sig till verksamheten både som arbetsgivare och utbildningsanordnare. Avsikten är bland annat att likabehandling och därmed också jämställdhet ska integreras som en del av hela kursutbudet i forskarutbildningen. I forskarutbildningen beaktas jämställdhetsperspektivet på alla nivåer. Vid antagningsprocessen betonas att bedömningen ska vara likvärdig oavsett vilken bakgrund den sökande har, i kurser ska innehåll och litteratur spegla ett jämställt förhållande mellan män och kvinnor, vilket även gäller undervisande lärare och handledare. För närvarande har vi en majoritet av disputerade kvinnor inom forskarutbildning vid Mah (197 kvinnor respektive 117 män) vilket uppmärksammas. Vid inbjudan av föreläsare, seminarieledare, diskutanter, opponenter och i betygsnämnder eftersträvas en jämn fördelning mellan män och kvinnor. Det finns i stort sett lika många kvinnor som män i gruppen disputerade i pedagogik, ämnesföreträdare består av en kvinna och en man. I kurserna ingår ungefär lika många kvinnor som män som lärare. I kursutbudet finns dessutom en högskolegemensam forskarutbildningskurs i genusforskning: Trajectories in contemporary gender research<sup>58</sup> för den doktorand som vill fördjupa sina teoretiska insikter i området. Alldeles för få doktorander är män (2 av 11), vilket uppmärksammas vid kommande rekryteringar. I Malmö högskolas policy för likabehandling av studenter<sup>59</sup> och Vägledning för likabehandling av studenter på lokal nivå anges hur högskolan arbetar med jämställdhetsperspektivet. För de som har en anställning som doktorander i sin roll som medarbetare, finns även en policy med ett medarbetarperspektiv. I Malmö högskolas policy och handlingsplan för jämställdhet och lika villkor för medarbetare 2016-2018<sup>60</sup> beskrivs hur jämställdhetsperspektivet beaktas för anställda doktorander. Malmö högskola har tillsammans med övriga lärosäten i regleringsbrevet<sup>61</sup> för 2016 fått i uppdrag att jämställdhetsintegrera sin verksamhet under perioden 2017–2019. Här pågår ett arbete för att ta fram en Malmö högskoleövergripande handlingsplan för hur det ska göras.

<sup>54</sup> <http://www.mah.se/Ar-student/Stod-och-service/Studenthalsan/>

<sup>55</sup> <http://www.mah.se/Bibliotek/Sok-och-skrivhjalp/>

<sup>56</sup> <http://www.mah.se/Ar-student/Stod-och-service/Karriarservice/>

<sup>57</sup> Forskningshandläggare med inriktning forskningsutbildning

<sup>58</sup> <http://www.mah.se/fakulteter-och-omraden/Is/Forskning-pa-Larande-och-samhalle/Utbildning-pa-forskarniva/Utbildningsvetenskap/>

<sup>59</sup> <https://www.mah.se/medarbetare/Gemensamt-verksamhetsstod/Juridiska-fragor/Likabehandling-av-studenter/>

<sup>60</sup> <https://mah.app.box.com/s/cjvr9phyv9altg0jw8xn>

<sup>61</sup> <https://www.esv.se:4443/statsliggaren/regleringsbrev/?RBID=18178>